

סדר מועד | מסכת מגילה, דף י"ד-כ'
פרשת וארא | כ"ב-כ"ח בטבת (26 לדצמבר- 1 לינואר)

דף י"ד: מדוע אין קוראים את ההלל בפורים?

מדוע אין קוראים את ההלל ביום הפורים, כפי שקוראים אותו בכל החגים?
שלוש תשובות מביא התלמוד על שאלה זו.

א. בגלל שאין קוראים הלל על נס שקרה בחוץ לארץ, והרי נס הפורים קרה במלכות אחשורוש שבפרס.

ב. רב נחמן השיב, שקריאת המגילה, בה מסופר הנס הגדול, היא כמו קריאת הלל.

ג. רבא מסביר, שבתחילת ההלל אנו אומרים את מזמור קי"ג בתהילים, בו נאמר: "הללו-ה, הללו עבדי השם". פרוש הפסוק הוא, שאנו, עבדיו של הקב"ה, מהללים אותו, לכן, בפסח, למשל, אנו אומרים "הללו עבדי ה'", כי ניצלנו מהשעבוד של פרעה מלך מצרים והפכנו עבדים של הקב"ה, ולכן מתאים לומר "הללו עבדי ה'". אבל בגס הפורים, בני ישראל ניצלו מקשות, אך הם נותרו תחת מלכות אחשורוש והיו משועבדים לו, ולכן אין קוראים הלל ביום הפורים.

דף ט"ו: השרביט שהתארך

המן הרשע הכין אגרות שבהן היה כתוב, כי יש להרוג את כל היהודים. האגרות הללו נכתבו בי"ג בניסן. מיד הלך מרדכי היהודי והודיע לאסתר המלכה, שהיא חייבת להיכנס אל המלך ולבקש ממנו לבטל את הגזרה הרעה. שלחה לו אסתר המלכה: "אנא, אסוף את כל היהודים הנמצאים בעיר וששון, שיצאו ויתפללו עלי שאלים בשליחותי אל המלך אחשורוש, לבקש ממנו שיבטל את הגזרה". מיד הכריז מרדכי

על צום של שלושה ימים, ומי"ד בניסן (ערב פסח) עד ט"ז בניסן צמו היהודים. אז נכנסה אסתר אל המלך, אף על פי שהיא לא הוזמנה אליו, והיא חששה מאוד, כי מי שנכנס אל המלך ללא רשות - הורגים אותו, אלא אם כן מושיט לו המלך את שרביט המלכות. **אמר רבי יוחנן: כשנכנסה אסתר אל חדרו של המלך, הגיעו מלאכים לעזור לה, ואחד המלאכים האריך את שרביטו של המלך, עד למקום בו היא עומדת, וכך היא ננעה בשרביט וניצלה ממיתה.**

דף ט"ז: ט"ז בניסן

כשאחשורוש צינה את המן להלביש את מרדכי בבגדי מלכות ולהרכיבו על הסוס, יצא המן לחפש את מרדכי ומצא אותו לומד עם תלמידיו הלכות שקשורות למנחת העומר, מפני שבט"ז בניסן מקריבים את מנחת העומר, שנעשית מ"קומץ"; הכוונה לוקח "קומץ" קמח בכף יד ומקריב אותו על המזבח. כשמרדכי ראה את המן מגיע עם

הסוס, חשב לעצמו: "בדאי הוא בא כדי להרוג אותי". מיד ביקש מרדכי מתלמידיו שיברחו, כדי שלא יהרגו גם הם, והחל להתפלל לפני הקב"ה שיציל אותו. המן הגיע ושאל את התלמידים - מה למדתם? אמרו לו: "למדנו על הקומץ של המנחה, אותו היינו מקריבים היום כשבית המקדש היה קיים". **יום אחר כך, בט"ז בניסן לפנות ערב, ביום השני לספירת העומר, תלו את המן הרשע על העץ.**

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת מגילה, דף ט"ו

אשכחיה רבה בר אבוח לאליהו, אמר ליה: כמאן חזיא אסתר ועבדא הכי? אמר ליה: ככולהו תנאי וככולהו אמוראי.

אשכחיה - מצא אותה
חזיא - ראתה | עבדא - עשתה

הסבר: התלמוד שואל מדוע זימנה אסתר את המן למשתה הראשון שעשתה לאחשוורוש? תנאים ואמוראים שונים מציגים תשובות שונות לדבר. לאחר מכן מסופר שרבה בר אבוח פגש את אליהו הנביא ושאל אותו מדוע באמת עשתה זו אסתר? ואליהו השיב שאסתר כיוונה לכל הטעמים השונים שנתנו התנאים והאמוראים.

על המפה

יהוד

יהוד היא עיר במזרח בקעת אונו. היא הוקמה בשנת 1948 ונקראה על שם היישוב הערבי יהודיה שהיה במקום, שבו עמדה בעבר העיר המקראית יהוד שבנחלת שבט דן. המתחייבים הראשונים היו עולים מטורקיה ובהמשך הגיעו עולים מתימן וניצולי שואה. בשנת 1995 הוכרזה יהוד כעיר, ונקלטה משפחות של עולים מחבר העמים ומאמיתופיה. כיום גרים בה כ-27,000 תושבים. סמלה של יהוד הוא אריה המייצג את שבט יהודה, ועל רגליו שלשלאות שבורות המסמלות את שחרורו משעבוד; לצדו נראים מחרשה ומפעלים המסמלים את בניין הארץ, ועץ דקל שהוא אחד מארבעת המינים.

מבט על העיר יהוד מכיוון כביש 1
(Wikipedia, Ariel Palmon)

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל. הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם. תלמוד ישראלי - מפגשים דורות, מחברים עולמות.

חברותא

★ | מן ההסטוריה

עיתון הלבנון

הלבנון היה העיתון העברי הראשון שיצא בארץ ישראל. הוא נוסד על ידי יחיאל ברי"ל, מיכל הכהן ויואל משה סלומון בשנת 1863, ויצא לאור עד שנת 1886. עמדותיו של העיתון ביטאו את השקפת העדה האשכנזית-הפרושית בירושלים והתנגדו לרעיון של יישוב ארץ ישראל. כמו כן, צורף אליו נספח בשם "כבוד הלבנון" שבו פורסמו מאמרים תורניים והלכתיים ופולמוסים שונים. כעבור שנה נסגר העיתון על ידי השלטון העות'מאני, והוצאתו עברה לפריז ולאחר מכן למיינץ. בהמשך החל העיתון לתמוך בפעילות של חובת ציון. הוצאתו של הלבנון נפסקה בעקבות פטירתו של יחיאל ברי"ל.

LE LIBANON

JOURNAL - HEBREU

מכתב עזרי בשפת עבר
על ידי יחיאל ברי"ל
הוצאת ודפוסו של רבי יצחק יצחקי בירושלים
הוצאת ודפוסו של רבי יצחק יצחקי בירושלים
הוצאת ודפוסו של רבי יצחק יצחקי בירושלים

שער עיתון 'הלבנון' ב-1870
(Wikipedia, יחיאל ברי"ל - עיתון הלבנון)

מתפללים

לפניכם אירוע שעור דיון סוער:

יואב בן-ה-17 עבר בימי החופשה כמלצר באולם חתונות. באחד הימים, לקראת סיום החתונה, בא לבקר אותו באולם חברו הטוב יורם. בינתיים עד שיואב סיים את העבודה יורם התיישב באולם, ויואב נתן לו מנת אוכל מהחתונה שנשארה במטבח. כשיואב שב הביתה בסוף העבודה וסיפר למשפחתו שיוורם ביקר אותו ושהוא נתן לו מנה שנשארה מהחתונה, הדבר עורר דיון סוער בין בני המשפחה.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שכבר כל האוכל חולק לאורחים, וזה היה בסוף החתונה. מכיוון שפעמים רבות פשוט זורקים את האוכל שנשאר בתום האירוע, יואב לא גרם בזה שום הפסד לאף אחד ומותר היה לו לתת ליורם מנה.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שליואב אסור היה לתת ליורם אוכל מהחתונה. למרות שזה היה כבר בסוף החתונה, ולמרות שזה אוכל שנשאר במטבח, בכל זאת ליואב אין זכות לעשות שימוש באוכל. האוכל שייך לבעלי השמחה ששילמו עליו.

וא...
עתכס?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתמלמלתם עליה אתם מוזמנים לשחק אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

רוצים להצטרף למאות אלפי לומדי הדף היומי? להיות ממובילי לימוד הורים וילדים בקהילתכם או להעביר שיעור שבועי עם חומר איכותי?

יש לנו פתרון בשבילכם! 'התלמוד הישראלי' - סוגיות מהדף היומי בעברית פשוטה להבנה, שאפשר ללמוד עם הילדים. כל קהילה שתצטרף, **תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה** בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

הוועד הכללי כנסת ישראל

הוועד הכללי כנסת ישראל היה ארגון שאיגד את הקהילות האשכנזיות בארץ ישראל במאה ה-19. הוא הוקם בתמיכתו של ר' שמואל סלנט ונוהל על ידי ר' יוסף ריבלין. מטרותיו היו להגיש עזרה לנזקקים ולעניים, לספק עזרה רפואית ושירותי בריאות, לעזור בעלייה והתיישבות, לייצג את הקהילות בארץ מול השלטונות, להקים מוסדות תורניים ועוד. אחת הפעולות המרכזיות של הוועד הייתה תמיכתו בהקמת השכונות החדשות בירושלים מחוץ לחומות. הוועד קיים עד היום, אולם לאחר הקמת המדינה הצטמצמה פעילותו והתמקדה בעיקר בתחום מוסדות התורה והחסד.

0
העולם
בראית
העולם

1948
אברהם
אבינו

2238
בני
בצרים

2448
אפרים
ומנשה

2448
מנשה
מזרים

2883
מנשה
מזרים

2934
מנשה
מזרים

3340
מנשה
מזרים

3408
מנשה
מזרים

3728
מנשה
מזרים

3828
מנשה
מזרים

3880
מנשה
מזרים

3930
מנשה
מזרים

4260
מנשה
מזרים

495
מנשה
מזרים

מִי הַדְמוּת עַל הַסּוֹס?
אֵילוּ מְקוֹמוֹת וַיִּשְׁבוּ הַקִּימָה הַדְמוּת הַזֶּה בְּאַרְץ?
מָה הַקֶּשֶׁר בֵּין בֵּית הַדְפוֹס לַדְמוּת?

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הדמות על הסוס?
- 2 אילו מקומות ויישובים הקימה הדמות הזו בארץ?
- 3 מה הקשר בין בית הדפוס לדמות?

סרקו את הבר-קוד, היכנסו לערוץ היו-טיוב של התלמוד הישראלי ותוכלו לצפות בעולם שלם של סרטים בנושאים שונים ומגוונים, מרתקים ומעניינים

מי אני?

1. נולד ביישוב הישן בירושלים.
2. היה ממייסדי פתח תקווה.
3. לאחר שפרצה שם מגפת מלריה, עזב וייסד את יהוד.
4. יורם טהרלב כתב עליו בלדה.

לנאמץ שטח לאו

5780
ה'תש"פ

5778
ה'תשע"ח

5727
ה'תשכ"ז

5708
ה'תש"ח

5707
ה'תש"ז

5699
ה'תרצ"ט

5657
ה'תר"ץ

5323
ה'רמ"ח

5260

5258

4900

4800

4650

4260

510

510

510

דבר תורה

מה נותן לנו כוח לפעול ולעשות עוד ועוד?
האם הדבר תלוי רק בכוחנו הפיזי-גופני או
שמה בדברים אחרים?

בסוף פרשתנו מגיעה מלחמת עמלק בה
משה שולח את יהושע להילחם עם חלק
מהעם, ואילו הוא נשאר על ראש הגבעה
להתפלל. ידיו של משה נעשות כבדות ואהרון
וחור מניחים אבן תחת ידי, ותומכים בו.
רש"י מסביר שדווקא בשל שביקש משה
מנוחה ונתעצל מלהילחם נגרמה לו החולשה
וכבדו ידיו: "בשביל שנתעצל במצווה ומינה
אחר תחתיו נתיקרו ידיו". למדנו מכך
שהרצאה להתמלא בכוחות ועוצמות עליו
לקום ולעשות, ודווקא הבריחה מהעשייה
והעצלות יכולים להוביל לחולשה וכבדות.

סדר מועד | מסכת מגילה, דפים י"ז - כ'

לצפייה בסרטון

דף י"ז: מי תיקן את נוסח התפילה?

כשעם ישראל גלה לכבד בתקופת חורבן בית המקדש הראשון,
היו בני ישראל מפוזרים בארצות רבות והילדים שנולדו להם, כבר
דיברו בשפה של הארץ שבה הם נולדו. כך יצא, שהיהודים דיברו בשפות שונות,
ולא היו מסוגלים להתפלל בלשון הקודש בלי לערבב בתוך התפילה מילים משפות
אחרות. **כשנראה זאת עזרא הסופר, הוא ובית הדין שלו תיקנו נוסח תפילה אחיד
לכולם בלשון הקודש, כדי שכולם יתפללו באותו נוסח תפילה, מפני שאם לא היה
עושה כן, מרוב לשונות ושפות רבות, בסוף לא היו יודעים להתפלל כראוי. מי היו
החכמים שתיקנו עם עזרא הסופר את סדר התפילה? הם היו מאה ועשרים חכמי
ישראל, ביניהם נביאים, והם היו קרויים "אנשי כנסת הגדולה".**

דף י"ח: דיני קריאת המגילה

**את מגילת אסתר יש לקרוא לפי הסדר, ומי שקורא פסוקים שלא לפי הסדר, אינו
יוצא ידי חובת מצות קריאת המגילה.** אם הבעל קורא מתבלבל בקריאת אחד
הפסוקים, והוא מדלג על מילה אחת - מה עליו לעשות? אם הוא ימשיך לקרוא את
כל הפסוקים, ורק בסוף המגילה יחזור ויקרא שנית את הפסוק שבו הוא טעה - אף
אחד לא יצא ידי חובת מצות קריאת המגילה, כי צריכים לקרוא את הפסוקים לפי
סדר. לכן, מיד כשטעה בקריאת פסוק מסוים, הוא צריך לחזור ולקרוא אותו פעם
נוספת ואחר כך להמשיך בקריאת המגילה.

דף י"ט: מתי קוראים את המגילה?

בערים המוקפות חומה מימות יהושע בן נון, חל יום הפורים בט"ו באדר, ובערים שאינן
מוקפות חומה מימות יהושע בן נון, יום הפורים חל ב"ד באדר. לכן, בעיר וירושלים,
שהיתה מוקפת חומה, פורים הוא בט"ו באדר, אך בעיר נתניה, למשל, שלא היתה
מוקפת חומה, פורים הוא ב"ד באדר. עתה, נשאל שאלה: **זבולון מתגורר בירושלים,
אך הוא נסע לשבוע לנתניה - מתי הוא צריך לקיים את יום הפורים? בט"ו באדר,
מפני שהבית שלו בירושלים, או שמא ב"ד באדר, כי כעת הוא נמצא בנתניה?**
אמרו חז"ל: בנתניה. **מהיכן ידעו זאת?** כי כתוב במגילה (פרק ט'): **"שהיהודים
הפרזים הישבים בערי הפרזות"**, מקימים פורים ב"ד באדר. נשים לב - הן כבר
כתוב **"היהודים הפרזים"**, כלומר, היהודים הגרים בעיר חומה, אם כן, למה
צריך להוסיף ולכתוב **"היושבים בערי הפרזות"**? מכאן למדו חכמים, שאפילו מי
שגר בעיר מוקפת חומה, אם נמצא בפורים בעיר פרזות, יקיים פורים ב"ד באדר.

דף כ': "עלות השחר" ו"נץ החמה".

בדף זה לומדים על שני דברים שקורים בכל פעם שהלילה
נגמר ומתחיל יום. הראשון הוא "עלות השחר". השני
הוא "נץ החמה". מהו **"עלות השחר"**? עלות השחר הוא
הזמן שבו אור קלוש מתחיל להאיר, עוד לפני שראים
את השמש, ולפני שהיא זורחת. רבים מפוסקי ההלכה
סוברים, שהזמן של **"עלות השחר"** הוא שבועים ושנים דקות לפני זריחת השמש.
מהו **"נץ החמה"**? הנץ החמה הוא הזמן בו השמש מנצצת, כבר רואים את הקצה
של השמש מתחיל לעלות. כמובן, שזמן **"נץ החמה"** הוא אחרי **"עלות השחר"**. כי
בתחילה יש קצת אור, ורק אחר כך מתחילה השמש לעלות. יש מצוות אותן מקיימים
ביום בלבד, למשל, ברית מילה. הנמרא אומרת, שבאמת כבר מעלות השחר נחשב יום,
ואפשר לקיים מצוות שקשורות ליום, אבל מפני שניתן להתבלבל ולטעות מתי בדיוק
מתחיל היום, מחכים עד נץ החמה. אז רואים הכל שהשמש החלה לזרוח.

חידת הוא והיא

1. מארבעת המינים / אסתר המלכה

/

2. הארץ בה מתרחש סיפור המגילה /
מגינה על רגל הסוס

/

3. האוכל שאכלו במדבר / האוכל
ששולחים בפורים

/

4. עליו תלו את המן / אותה ביקש
אחשוורוש מחכמו

/

אל/אלה (אל/אלה) /
talmudhagala@medison.co.il
GLO/GLOU' ULO/ULOU' (ULO/ULOU')

שאלות השבוע

1. מה ההבדל בין יציאת מצרים לנס פורים?
2. כמה חכמים מנתה הכנסת הגדולה?
3. מה קודם למה - הנץ השחר או עלות החמה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה
יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום
רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00,
למייל talmudhagala@medison.co.il
מס' העולן עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

